

Reisbeschrijvingen zijn tegenwoordig aan de orde van den dag en men kan er niets tegen hebben, mits de auteur op de een of andere wijze toont een meer dan middelmatig opmerker te zijn en een welversneden pen te voeren. Want anders stijgt zijn werk niet uit boven datgene wat ons in de journalistiek reeds in ruime mate wordt gegeven — ja, de journalistiek heeft ons zelfs verwend, want wij lezen tegenwoordig menig boeiend, bondig en goed-gedocumenteerd reisrelaas in de kranten. Dengeen, die er toe overgaat zijn beschouwingen, door reis of tocht geïnspireerd, in boekvorm uit te geven, wordt de eisch gesteld, dat hij degelijk werk biedt — hetzij het uitmunte door een uitgebreide kennis en een doordringend begrip — hetzij het aanleiding werd tot goed proza in letterkundigen zin. Zulk proza zal de ontroeringen vertolken op de wijze der schoonheid en in 't algemeen trouwens zal ook de letterkundige reisbeschrijver het niet gemakkelijk stellen zonder eenig houvast aan kennis omtrent de geschiedenis, de cultuur of de landaard van het door hem bereisd gebied. Maar het boekje van C. L. van Dam voldoet in geen enkel opzicht aan deze billijke eischen, het is zeer mediocre journalistiek — en menig journalist doet het beter!

Het is vlak, oppervlakkig en onpersoonlijk — het geeft eigenlijk niets méér dan datgene wat de zintuigen van een middelmatig man waarnemen, wanneer zij een stad als Tunis bezoeken. Nee, dit vluchtig relaas van een vluchtig bezoek verdient zeer zeker niet den boekvorm. —

Het boek van Mr. Willem Coops is in elk opzicht degelijker. Men kan er iets uit leeren, de schrijver heeft er plezier in, over Indië, dat hij goed kent, iets te vertellen. Het gaat wel niet diep — als roman is het ook niet overtuigend — maar het is te goeder trouw, en de anecdotes, die de Indische maatschappij kenschetsen, zijn, omdat ze historisch blijken, wel aardig en worden met élan voorgedragen.

Het is overigens wel wat droogjes en is soms ook weer wat zoetelijk — in ieder geval is de schrijver iemand met beperkte litteraire gaven, maar ik denk dat hij alleraardigst praten en vertellen kan. Hij heeft als indisch advocaat tamelijk veel ondervonden en als hij deze ervaringen beschrijft, is hij op zijn best; de meer persoonlijke en intiemere ondervindingen van zijn hoofdpersoon heeft hij niet op een wijze die de moeite waard werd kunnen weergeven.

J. D. W.

J. VAN DER HOOP, Door de Lucht naar Indië. Amsterdam, Scheltens & Giltay, 1925.

Het schijnt wellicht wat mosterd na den maaltijd thans nog de te boek stelling van de eerste Holland-Indië-vlucht te bespreken. Het komt mij echter voor, dat de waarde van Van der Hoop's reisverhaal niet in de eerste plaats in zijn actualiteit gelegen is, dat het daarbuiten en daar-